

Asia: VN/10156/2019

Liikennealan kestävän kasvun ohjelma

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko ohjelman tavoitteet tunnistettu oikein? Jos ei niin, miten tulisi muuttaa?

Ei, miksi? [Ohjelman tavoitteet ovat hyviä ja monipuolisia. Ehdotamme, että myös liikennealalle asetetuissa tavoitteissa tulisi vahvemmin näkyä kestävyteen liittyvät tavoitteet kuten rooli Suomen hiilineturaalisuustavoitteiden saavuttamisessa.]

2. Kuinka realistisena pidät esitettyjä tavoitteita?

-

Toimintaympäristö Luvussa 2 on kuvattu liikennealan keskeisiä muutosvoimia sekä liikenteen toimialaa ja markkinoita ja esitetty toimialan SWOT-analyysi. Näkökulma on erityisesti kestävän liiketoiminnan kehittämisessä. ää väliotsikko

3. Mahdolliset kommentit toimintaympäristökuvaukseen.

-

Kestävä yritysvetoinen kasvu ja ekosysteeminen ajattelu Luvussa 3 on kuvattu ekosysteemisen kehityksen merkitystä liikennetoimialan innovaatioiden ja viennin edistämiseksi sekä kuvattu vireillä olevaa ekosysteemikehitystä.

4. Puuttuuko tunnistettujen ekosysteemien joukosta jokin vireillä oleva ekosysteemi tai mahdollinen ekosysteemiäihio?

-

5. Miten muuten haluaisit kommentoida liikennetoimialan ekosysteemistä kehittämistä?

-

Tiekartta 2021 - 2023 Tiekarttaan valikoituneiden toimenpiteiden määrittämisen lähtökohtana on ollut niiden välitön tai välillinen vaikuttavuus ekosysteemien kehittymiseen ja kestäväan yritysvetoiseen kasvuun. Tiekartta on päivitetty vuosina 2018 – 2020 Liikennealan kansallisen kasvuohjelman tiekartan täytäntöönpanosta saatujen kokemusten sekä laajapohjaisen sidosryhmien kanssa tehdyn valmistelun pohjalta. Tiekarttaan on valittu ohjelman tavoitteisiin peilaten vaikutuksiltaan merkittävimmät toimenpiteet. Fokus on ollut nimenomaan kestäväan liikenteeseen liittyvän liiketoiminnan syntymistä edistävissä toimenpiteissä. Ohjelman nimenomaisten toimenpiteiden lisäksi on tunnistettu hankkeita, joiden eteenpäin viennissä on tärkeää ottaa huomioon liikennealan kestäväan kasvun edistämisen näkökulma. Vuosien 2021-2023 tiekartan keskeisiksi toimenpiteiksi on määritelty: 1. Toimintaympäristö kestäväalle kasvulle i. Yhteinen tahtotila ja mahdollistava hallinto uudistumisen perustana ii. Monipuolisella rahoituksella vipua kehittämiseen iii. Tutkimuksella ja osaamisella kilpailuetua iv.

Vahva yhteinen EU- ja kansainvälinen vaikuttaminen 2. Skaalautuvia kestäviä ratkaisuja vientimarkkinoille v. Kaupungit edelläkävijämarkkinoiden alustana vi. Kokeiluilla kehityksen kärkeen vii. Julkisilla hankinnoilla markkinareferenssejä ja skaalautumista iix. Digitaalinen tieto hyötykäyttöön 3. Jatkuva ekosysteeminen yhteistyö ix. Yritysvetoisen kasvuekosysteemit viennin vetureiksi x. Yhteinen kansainvälinen näkyvyys Lämpileikkaavina ajureina kaikissa toimenpidekokonaisuuksissa näkyvät ilmastonmuutos, kaupungistuminen, digitalisaatio sekä eri sektorirajat ylittävät ratkaisut. Ilmastonmuutoksen ja kaupungistumisen globaaleihin haasteisiin vastaavat ratkaisut luovat mahdollisuuksia toimialan kestäväalle kehitykselle. Digitalisaatio kaikissa liikkumisen ja kuljettamisen muodoissa ja eri sektorirajojen (kuten liikenne, energia ja rakennettu ympäristö) rajapinnoista löytyvät ratkaisut puolestaan antavat keinoja ratkaisujen kehittämiseen ja uusiin innovaatioihin.

6. Mikä toimenpidekokonaisuus on tärkein toimialan kestäväan liiketoiminnan vauhdittamista ajatellen?

Kaikki ovat yhtä tärkeitä

Toimintaympäristö kestäväalle kasvulle Toimenpidekokonaisuuden toimilla pyritään luomaan yrityksille pitkän jänteen näkymä politiikka- ja lainsäädäntökehitykseen ja vahvistamaan yhteistä tahtotilaa liikenteen toimialan kestäväan kasvun edistämiseen, tarjoamaan innovaatioita ja kansainvälistä kasvua

tukevia rahoitusmahdollisuuksia sekä kehittämään mekanismit kansallisen ja EU-rahoituksen täysimääräiseen hyödyntämiseen, vahvistamaan kotimaista ja kansainvälistä tutkimusyhteistyötä sekä tutkimustulosten hyödyntämistä liiketoiminnan pohjan vahvistamaan vaikuttamista EU- ja kansainvälisellä tasolla mahdollistavan kansainvälisen toimintaympäristön ja verkostojen kehittämiseksi.

7. Mitä alla olevista toimenpiteistä pidät vaikuttavimpina? Toimenpiteet on kuvattu tarkemmin ohjelmaluonnoksessa.

Skaalautuvia kestäviä ratkaisuja vientimarkkinoille Toimenpidekokonaisuuden toimilla pyritään luomaan kaupunkien toimilla kotimarkkina kestäville asiakaslähtöisille ratkaisuille, rakentamaan vaikuttavuudeltaan ja skaalautuvuudeltaan nykyistä suurempia kokeiluja, tukemaan julkisilla hankinnoilla innovaatioiden syntymistä ja rakentamaan Suomeen toimiva ekosysteemi liikenteen ja liikkumisen sekä toimialarajat ylittävälle tiedon hyödyntämiselle.

8. Mitä alla olevista toimenpiteistä pidät vaikuttavimpina? Toimenpiteet on kuvattu tarkemmin ohjelmaluonnoksessa.

Kohdennetaan KEINO-osaamiskeskuksen sekä Business Finlandin innovatiivisten julkisten hankintojen kehittämistyötä Liikennealan kestävän kasvun ohjelmassa ja jatkuvassa vuoropuhelussa toimialan kanssa tunnistettaviin hankintojen kehittämisalueisiin.

Jatkuva ekosysteeminen yhteistyö Toimenpidekokonaisuuden toimilla pyritään kiihdyttämään liikennealalla jo käynnistynyttä ekosysteemistä yhteistyötä liiketoimintaekosysteemien syntymiseksi sekä kansainvälistämiseksi. Rakentamaan yhtenäistä liikennealan kasvutarinaa kansainvälisen näkyvyyden lisäämiseksi sekä kansainvälisten kumppaneiden ja investoreiden houkuttelemiseksi

9. Mitä alla olevista toimenpiteistä pidät vaikuttavimpina? Toimenpiteet on kuvattu tarkemmin ohjelmaluonnoksessa.

Toteutetaan tunnistettujen kasvuekosysteemien yhteistä ja koordinoitua kehittämistä, mm. jatkuvan fasilitoinnin, tiedonjaon ja ekosysteemin kypsyysasteen mukainen ohjausmalli. Hyödynnetään laadittuja ekosysteemioppaita liikennetoimialan ekosysteemien kehittämisessä ja jaetaan liikennetoimialan kasvuekosysteemien parhaita käytäntöjä laajamittaisesti.

10. Miten ehdotettuja toimenpiteitä pitäisi kehittää? Mitä muita toimenpiteitä ehdottaisit?

Useat toimenpiteet liittyvät tiiviisti toisiinsa, jolloin parhaimman vaikuttavuuden aikaan saamiseksi tulee varmistaa toimenpiteiden tarkastelu laajempina kokonaisuuksina.

Pidämme hyvänä ehdotusta kohdentaa KEINO osaamiskeskuksen kehittämistyötä ohjelman tavoitteisiin. KEINossa kehitetään kansallisesti skaalattavia toimintamalleja sekä päästötavoitteiden saavuttamiseksi että toiminnan uudistamiseksi uusia ratkaisuja hyödyntäen. Jatkamme mielellämme vuoropuhelua yhteistyöstä ohjelman toimeenpano-organisaation kanssa.

Ehdotus, että liikenneala toimisi edelläkävijänä strategisten julkisten hankintojen ohjelman toimeenpanossa edellyttää, että kyseisen toimialan hankintayksiköt sitoutuvat syyskuussa julkistettuun Hankinta Suomi strategiaan sisällyttämällä strategian tavoitteita omiin hankintalinjauksiinsa ja laatimalla toimeenpanosta suunnitelma. Myös tässä tehtävässä KEINO osaamiskeskus on oikea yhteistyötaho. Huomioitava on, että strategian toimeenpanoa tukee valtioneuvoston periaatepäätös, joka sitoo ministeriöitä ja valtion virastoja.

TP11sta kohdalla kiinnittäisimme huomioita myös kokeilujen toteuttamiseen varsinaisten testialustojen ulkopuolella sekä erilaisten alustojen väliseen vuorovaikutukseen. Saumaton yhteistyö eri toimijoiden kanssa sektorirajat ylittävästi voi tuoda myös uusia toimijoita liikenteen kentälle sekä uusia mahdollisuuksia myös liikennesektorin toimijoille

11. Onko organisaatiosi kiinnostunut olemaan mukana jonkin toimenpiteen/toimenpiteiden eteenpäin viennissä, minkä?

Valtion kestävän kehityksen yhtiö Motiva on kiinnostunut tukemaan Liikennealan kestävän kasvun ohjelman toimeenpanoa erityisesti hankintojen ja kokeilutoiminnan kehityksessä. Pidämme tärkeänä, että kestävyystavoitteet näkyvät ja toteutuvat kasvuohjelmassa. Motivalla on pitkä kokemus seurannasta ja vaikutusten arvioinnista. Olemme myös mielellämme tukemassa ohjelman vaikutusten arvioinnin suunnittelua.

12. Muu mahdollinen palaute.

Liikennealan kestävän kasvun ohjelman yhteydenpito ja liittymät on varmistettava mm. fossiilittoman liikenteen tiekartan, sektori-integraatiotyön ja aihetta sivuavan tutkimuksen kanssa (mm. Suomen Akatemian alkavat strategisen tutkimuksen hankkeet).

Bergman Isa-Maria

Motiva Oy - Isa-Maria Bergman, kiertotalouden liiketoiminta-alueen johtaja